

ETHR

DOĞU TÜRKİSTAN İNSAN HAKLARI İZLEME DERNEĞİ

شەرقىي تۈركىستان ئىنسان ھەقلىرى كۆزىتىش جەمئىيىتى

EAST TURKISTAN HUMAN RIGHTS WATCH ASSOCIATION

مرصد تركستان الشرقية لحقوق الإنسان

**DOĞU TÜRKİSTAN'DAKİ ÇİN TOPLAMA KAMPI TUTSAĞI
TURSUNAY ZİYAVUDUN ANLATTI**

23. KOĞUŞUN HİKAYESİ

Başlangıcı 2013 yıllarına dayanan, Nisan 2017'den itibaren Çin'in devlet politikası haline gelen toplama kampları, Doğu Türkistan'ın bütün köy, kasaba, kırsal alanları ve şehirlerinde kurulmuştur. 2020 yılının üçüncü çeyreğine kadar 1200'e yakın toplama kampına, Çin'in sözde "mesleki eğitim" veya "yeniden eğitim" adı altında ilan ettiği resmi rakamlara göre en az sekiz milyon insan kapatılmıştır. Toplama kampları Yahudi Soykırımı'ndan sonra en büyük insan hakları ihlalleri ve insanlığa karşı suçların işlendiği, modern çağın en vahşi işkencelerinin yapıldığı, biyolojik ve tıbbi deney ve insan onurunu hiçe sayan uygulamaların sıradanlaştığı, insanların ana dillerinin yasaklanarak Çince konuşmaya zorlandığı, kadınlara yönelik toplu tecavüz ve her türlü zulmün reva görüldüğü, insan organlarının çalındığı ve insanların doğrudan katledildiği ölüm merkezleridir. Bu ölüm merkezlerinde tutulan beş kişiden ikisi kadındır. Bu kadınlar kamplara alındıktan sonra bütün hürriyetleri ellerinden alınmış olup, bazıları evlerinde bebeklerini emzirirken alınmış, bazıları evde çocuklarını beklerken, bazıları ise yurt dışından dönerken alınmıştır... Bazıları çocukları için, bazıları yaşlı anne babaları için kahrolurken, bazıları ise gençlik hayallerini kurma fırsatını dahi bulamamaktadır. 70 yaşın üzerindeki nineler torunlarından ayrı kalırken, insanın dayanamayacağı kalabalık odalarda hor görülmektedir. Aç ve susuz, üstelik kadın oldukları için savunmasız nice imanlı kızlar insanların önünde tecavüze uğramaktadır.

Toplama kampından kurtulup özgürlüğüne kavuşan çok az sayıda kadın yurtdışına çıkabilmiştir. Biz onların koğuş hikayelerinin sadece bir anını sizinle paylaşmak istiyoruz. Tursunay Ziyavudun onlardan biridir. Toplama kamplarında milyonlarca kadın kurtarılmayı beklemektedir.

Tursunay Ziyavudun 1978 yılında Doğu Türkistan'ın Künes ilçesinde doğmuştur. 2010 senesi ilk kez Kazakistan'a gitmiş ve orada yedi ay kalmıştır.

Doğu Türkistanlı Kazak Türkü birisiyle evlendikten sonra 2011'de eşiyile beraber Kazakistan'a gitmiş ve bu sefer Kazakistan'da beş sene kalmıştır. Kazakistan vatandaşlık izni vermemiş üstelik elindeki Çin pasaportunun süresi sadece bir sene kaldığı için 2016 Aralık ayında eşiyile beraber Doğu Türkistan'a geri dönmüşler.

8 Mart 2018'de Künes'teki toplama kampına götürülmüş ve dokuz ay kampta kalmıştır.

Tursunay Ziyavudun Toplama Kampında Başına Gelenleri Şöyle Anlatıyor:

Kazakistan'a ilk kez 2010'da gittim ve 7 ay sonra Doğu Türkistan'a geri döndüm. 2011 Mayıs'ta eşimle birlikte Kazakistan'a döndük ve beş sene orada yaşadık. Kazakistan bana vatandaşlık vermemişti. Elimdeki Çin pasaportunun da sadece 1 senelik süresi kalmıştı. 2016 Aralık'ta eşimle birlikte Doğu Türkistan'a döndük.

11 Nisan 2017'de eşimle ikimizin pasaportumuza Çin yetkilileri tarafından el konuldu. Nisan 2017'de yolda yürürken toplantıya katılma gerekçesiyle polis tarafından zorla götürüldüm.

İlk kampa götürüldüğümde bir ay kaldım. Beni götürdükleri kamp aslında öğretmenlerin eğitim aldığı okulmuş, okulu kampa dönüştürmüşler. Ben girdiğimde orada yaklaşık bin kişi vardı. Yemekleri çok kötüydü, orada kaldığım bir ayda ağır mide hastalığına yakalandım. Birkaç kere bayılmışım hastaneye götürmüşler en son doktorun raporuyla bir ay sonra kamptan çıkabildim.

Uyurlardan ilk başta toplama kampına alınanlar hacca gidenler, hacca gitmeye kayıt yaptırılanlar, kapalı bayanlar, yaşlı kadın ve erkeklerdi. Bizim kaldığımız koğuşta her ranzada üçer dörder kişi sıkışarak yatıyorduk çünkü insan çok yer azdı.

Herkesi sıcak havada okul meydanına dizerek ayakta bekletiyordu. Yaşlı kadınlara ise zorla dans ettirip şarkı söyletiyordu. Çince bilmeyen, Çince konuşmakta zorlanan 70 yaşlarındaki kadınları bile dövüyorlardı, biz korkudan ses çıkaramıyorduk. Yaşlı bir teyze Çinlilerin öğrettiği şekilde dans edemediği için ona sıcakta ellerini havaya kaldırarak ayakta durma cezası verilmişti. Yaşlı kadın yaklaşık bir saat sonra bayıldı. Çin polisleri ise hemen gidip kadını dövmeye başladılar, onlar da hiç merhamet yoktu.

Bizi sınıflara toplayıp namaz kıldıysak ve oruç tuttuysak Çin yasalarına göre hapse gireceğimizi söylüyordu. Cami imamı diye bir kişiyi bizim kaldığımız kampa getirdi ve o bize Tanrının olmadığını, dine inanmamamız gerektiğini, başımızı kapatmamızın da boşuna olduğunu, bizim tek kurtarıcımızın Xi Jinping ve Çin Komünist Partisi olduğunu, dinle ilgili bildiklerimizin hepsinin aslında koskoca bir yalan olduğunu anlatıyordu. Kampa getirilen sözde imamlar bize namaz kılmayan, başımızı kapatmayan, dine inananmayan “kültürlü kadınlar” olmamız gerektiğini söylüyordu.

Kampa götürüldüğüm ilk zamanlar direnmeye çalıştım. Polis bana direnen herkesi vurma emrinin olduğunu söyleyerek bir daha karşı gelirim vuracağını açıkça söyledi.

Aile Planlama Ofisinin çalışanları da her gün bize ikiden fazla çocuk yapmanın suç olduğunu, üçten fazla çocuk yaptığımız halde mahkemede yargılanacağımızı hatta 10-20 sene hapis cezasına çarptırılacağımızı, onun için Çin yasalarına uymamız gerektiğini anlatıyordu.

Sürekli Çin Komünist Partisini öven marşlar, korolar okutuluyordu. Orada hastalandım ve bayıldım sonra hastanelik oldum. 28 gün sonra eşim ve beni serbest bıraktılar. 4 ay sonra eşimin pasaportunu geri alabildik. Eşim Kazakistan’a dönecekti. Çin polisleri iki ay sonra eşimin geri dönmesi için bir evraka imza arttırdı. Beni de kefil olmaya zorladılar. Benim pasaportumu geri vermediler. Eşim Kazakistan’dan geri gelmedikçe polisler eşimi sormaya başladılar.

8 Mart 2018’de polisler beni tekrar aradı ve polis merkezine gelmemi söyledi. Gittiğimde kısa bir süre Çince eğitim göreceğimi söyledi. 10 Mart’ta kampa alındım. İlk kez çağırıldığında yaklaşık bir ay kalmıştım, bu kez de aynısı olacağını düşünmüştüm. O yüzden günlük kıyafetlerimle gitmişim.

Onlara kansızlık hastalığımın dolayısıyla ameliyat olduğumu söyledim ve doktor raporunu gösterdim. Polisler hiçbir şey söylemedi. Beni başka bir odaya götürdü. Üzerimdeki kıyafetlerimi çıkartıp onların verdiği kıyafetleri giymemi söylendi. Onların muamelelerinden şaşırılmışım. Hapishanelerdeki kapılar gibi demir kapılardan girdim. Koridorun iki tarafında çok sayıda demir kapılar vardı. Beni bir koğuşa götürdü. Orada kadınlar vardı. Tuvaleti de koğuşun içindedeydi. Kapının önünde silahlı gardiyanlar nöbet tutuyordu. Farklı birkaç koğuşta kaldım, aklımda kalan koğuş ise 23 Numaralı koğuştu. 31.grup olarak adlandırılan gruba ayrılmıştım.

Benim hapishaneye girmemi gerektiren bir suçum yoktu. Sadece devletin verdiği pasaport ile yurt dışına çıkmıştım ve Kazakistan'da beş sene yaşamıştım. Bunlar suç değildi ki, onlar bana suçumun ne olduğunu bile söylemediler. Ne sebeple burada olduğumu bilmiyordum. İlk hafta hiçbir şey yemeden direndim. Onlar hiç ilgilenmediler. Onlar için bizim diri ya da ölü olmamızın bir önemi yoktu.

Hastalık nedeniyle kamptan kurtulabilsem de tekrar kampa atıldım. Tekrar aynı kampa girdiğimde bir sene önce ben çıkarken kalan insanların hala orada tutuklu olduğunu gördüm. Çektiği acılardan dolayı bir senede genç kızların bile saçları tamamen ağarmıştı. Kampa kalmanın bir süresi yoktu keyfine göre bırakıyorlardı. Gençcik kızların bile saçları bembeyaz, adetleri kesilmiş bir haldeydi. Bazıları işkenceden zayıf düşmüştü. Kaç kere ameliyat olanlar da vardı. Kadınların bazıları âdet kanaması durmamasından ölüyor ya da kısırlaştırılmış bir şekilde kamptan çıkıyordu. Bize durmadan ne olduğu bilinmeyen ilaçlar veriliyor ve iğneler yapıyordu.

Toplama kampına atılanların hepsi sudan bahanelerle hapsedilen kadınlardı. Telefonunda Kuran ayetlerinin olması, Türk bayrağının fotoğrafı bulunması gibi türlü sebeplerle tutuklanmıştı. Benim kaldığım koğuşta biri Aygül biri Etirgül isimli 26 yaşındaki iki kazak kızı vardı. Onlar sadece kocası hapishanede olan bir arkadaşının evine mihmandarlığa gittikleri için toplama kampına alınmıştı.

Ben geldikten sonra oraya iki Kazak Türkü kızları getirdiler. Onlar “Ben Kazakistan vatandaşıyım, ben Kazakistan vatandaşıyım” diye bağıyorlardı. Sonra onların da sesini duyamadım. Onlara işkence yaparak mı susturdu, ne yaptılar bilemedik. Çünkü odamızın dışındakileri görmemiz imkansızdı. Koğuşların kapıları birbirine bakmıyordu. Bazen koğuştakiler sadece 10,12,15 diyerek kaç senelik hapse çarptırıldıklarını söyleyebiliyorlardı, fazla konuşamazdık, çünkü yasaktı.

Onların dediğini yapmak zorundaydık. “Yürü!” derse yürürdük, “otur!” derse otururduk. Yaşlı kadınları bile iç çamaşırını kalana kadar soyuyorlardı. Kadınların hepsinin saçlarını kazdılar. Hep kazıyorlardı.

Kamplardaki kadınlar küçük koğuşlarda tutuluyordu. Onları gözetleyen kameralar vardı. Çin Devlet Başkanı Xi Jinping hakkındaki kitaplar dağıtılıyordu. Kitabı okuyup Çincesini ezberlememiz talep ediliyordu. Yapamayanlara verilen ceza çok büyüktü. Bize saatlerce Devlet Başkanı Xi Jinping hakkındaki programları izletiyordu, saatlerce Çin marşlarını söylüyorduk.

Bir süre sonra kamp dışındaki dünyayı unutturdu oradaki insanlar, karnımız hep aç kalıyordu. Karnımızın doymasından başka bir şey düşünemiyorduk. Verdikleri yiyecekler aşırı kötüydü.

Bizden her gün kan alıyorlardı. Bilmediğimiz iğneleri vuruyorlardı ve ilaçları veriyorlardı. Biz Çin'in tıbbi deneklerine dönüşmüştük. Bunun etkisinde kadınlarda bulantı ve uykusuzluk semptomları oluyordu. Bununla beraber kadınları zorla kısırlaştırıyor ve doğum kontrol aygıtları takıyorlardı.

Çok sayıda Uygurları öldürdüler, çok insan aklını kaybetti, kızlara tecavüz ettiler. Her gece Çinli erkekler kadınlara tecavüz ediyorlardı.

Kamptaki polisler henüz korona virüs salgını başlanmadığı dönemlerde bile sürekli maske takıyorlardı. “Polis” diye gelen adamlar polis üniforması değil takım elbise giyiyorlardı. Bazen gece yarısından sonra kadınların kaldığı odalara gelip istediği kadını seçiyorlardı ve hiçbir kamera olmayan “Kara Oda”ya götürüyordu.

Mayıs 2018’da maskeli Çinli erkekler geldi ve koğuştaki 20 yaşlarındaki bir kız onlara teslim edildi. Diğer odadan o kızın bağırın sesleri geliyordu. Ben polislerin ona tecavüz edeceklerini hiç düşünmemişim. Ona başka şekilde işkence yapıyorlar diye düşünmüştüm. O kız odaya döndükten sonra çok değişmişti, hiç konuşmuyordu, bir köşede çaresizce oturuyordu.

Ben de “Kara Oda”ya götürüldüm. Kampta yaşadığım en kötü ve en korkunç hatıram bu odaydı.

Onlar (bana tecavüz eden) üç kişiydi.

Onlar beni de!

Şeytanı akıllarına gelen ne varsa yaptılar ve vücudumun hiçbir yerini esirgemediler. Beni o kadar çok ısırıldılar ki çok iğrençti. Sadece tecavüz etmekle kalmadılar. Polislerin elinde elektrikli sopa gibi bir şey vardı, ne olduğunu bilmiyorum. Onu cinsel organıma sokarak elektrik şoku verdiler.

Ben üç kez toplu tecavüze uğradım.

Kamptan serbest bırakıldıktan sonra çok sayıda Doğu Türkistanlıların alkole yöneldiğini hissettim. Kampta beraber kaldığım bir kadın da tecavüze uğradığından kendini kaybetmişti, alkole alışmış sokaklarda sarhoş geziyordu.

Kazakistan'da yaşamakta olan eşimin benim için çaba göstermesi sonucunda kamptan kurtulmuş durumdayım. Ailesi serbest bırakılmasını isteyen Kazakistan Kazaklarının sayısı da çok, ama hepsi kurtulmuş durumda değil. Ben hasta halde kamptan geri döndüm, 2019 Ekim ayında Kazakistan'a gittim.

Ben Doğu Türkistan'dan ayrılmadan önce beni türlü evraklara imza attırdı. Altı kardeşim vardı Çin Hükümeti eğer ben Kazakistan'a gittiğimde kampta olup bitenleri anlatırsam kardeşlerimi hapisaneye atacaklarını söyleyerek tehdit etti. İmza attıktan sonra hiçbir şey söylemeyeceğimi susacağımı söylemişim.

Eşim Kazakistan vatandaşı olsa bile bana Kazakistan vatandaşlığı verilmeyeceğini hatta Kazakistan'da uzun süre kalmama izin verilmeyeceği söylendi. Mülteci olduğuma dair bir evrak verdiler, Kazakistan'da güvende olmadığım için ayrılmak zorunda kaldım.

Şimdi Washington DC'de yaşıyorum. Kampta uygulanan işkencelerden dolayı vücudum çok hasar gördü. O yüzden rahim aldırma ameliyatı yaptırды. Anne olma şansımı kaybettim.

Her zaman her anda kampta yaşananlar aklımdan gitmiyor. Unutamam, babalarımız, annelerimiz, abilerimiz, ablalarımız, kardeşlerimiz toplama kamplarında Çinliler tarafından hor görülüyor.

2017 senesi Nisan ayından itibaren Çin'in devlet politikası haline gelen toplama kampları, Doğu Türkistan'ın bütün köy, kasaba, şehir ve kırsal alanlarında kurulmuştur. 2020 senesinin üçüncü çeyreğine kadar 1200'e yakın toplama kampına en az sekiz milyon insan kapatılmıştır. Toplama kampları Holokost'tan sonra en büyük insan hakları ihlallerinin yapıldığı, modern çağın en vahşi işkencelerinin yapıldığı, tıbbi deney ve insan onurunu hiçe sayan uygulamaların sıradanlaştığı, insanların ana dillerinin yasaklanarak Çince konuşmaya zorlandığı, kadınlara yönelik toplu tecavüz ve her türlü zulmün reva görüldüğü ölüm merkezleridir. Bu ölüm merkezlerinde tutulan beş kişiden ikisi kadındır. Bu kadınlar kamplara alındıktan sonra bütün hürriyetleri ellerinden alınmış olup, bazıları evlerinde bebeklerini emzirirken alınmış, bazıları evde çocuklarını beklerken, bazıları ise yurt dışından dönerken alınmış... bazıları çocukları için kahrolurken, bazıları yaşlı anne babaları için, bazıları ise gençlik hayallerini düşünme fırsatını dahi bulamamaktadır. 70 yaşın üzerindeki neneler torunlarından ayrı kalırken, insanın duramayacağı kalabalık odalarda hor görülmektedir. Aç ve susuz, üstelik kadın oldukları için savunmasız nice imanlı kızlar insanların önünde tecavüze uğramaktadır. Toplama kampından kurtulup özgürlüğüne kavuşan çok az sayıda kadın yurtdışına çıkabilmiştir. Biz onların koğuş hikayelerinin sadece bir anını sizinle paylaşmak istiyoruz. Tursunay Ziyavudun onlardan bir tanesidir. Kampta milyonlarca kadın kurtarılmayı beklemektedir.